

اتاق بازرگانی
صنایع، معادن و کشاورزی
اصفهان
ISFAHAN CHAMBER OF COMMERCE
INDUSTRIES, MINES AND AGRICULTURE

بررسی فرصت‌های تجارت بین‌الملل با کشور ارمنستان

تهیه و تنظیم:

واحد بازاریابی و روابط بین‌الملل

دی ماه ۹۹

شناسنامه پژوهش

نام پژوهش: گزارش « بررسی فرصت‌های تجارت بین‌الملل با کشور ارمنستان »

کد شناسایی: ۲۱۱۲۱۹۹۰۷۱۹

تهیه و تنظیم: واحد بازاریابی و روابط بین‌الملل

پژوهشگر: صادق صابری، فاطمه نورشرق

تاریخ انتشار: دی ماه ۱۳۹۹

صاحب‌امتیاز: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان

پیشگفتار

امروزه تجارت بین‌الملل به‌عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل توسعه و رشد اقتصادی کشورها از طریق افزایش فرصت‌های تجاری و سرمایه‌گذاری محسوب می‌شود. پیوستن به زنجیره ارزش جهانی و توسعه صادرات در کشورهای در حال توسعه زمینه بهبود رقابت‌پذیری را در این کشورها فراهم می‌کند و افزایش ارزش افزوده محصولات، سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و ایجاد فرصت‌های شغلی را به همراه خواهد داشت.

در ایران نیز اهمیت توسعه صادرات غیرنفتی لزوم دسترسی به بازارهای جهانی را بیش‌ازپیش آشکار می‌سازد. از این جهت، واحد بازاریابی و روابط بین‌الملل اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان بر آن شده تا پتانسیل‌های صادراتی استان و ایران را در زمینه نیازهای عمده وارداتی به سایر کشورها مورد بررسی قرار دهد. گزارش پیش‌رو، نتیجه بررسی نیازهای عمده وارداتی کشور ارمنستان و واکاوی زمینه‌های صادراتی آن‌ها در استان و ایران است که نهایتاً به فهرستی از کالاها بر اساس کد کالایی شش‌رقمی منتج می‌شود. امید است که در جهت افزایش آگاهی فعالان این حوزه مفید واقع شود.

۱ مقدمه

کشور ارمنستان با نام رسمی جمهوری ارمنستان کشوری در قفقاز جنوبی بوده که از شمال با گرجستان، از شرق با جمهوری آذربایجان، از غرب با ترکیه و از جنوب با ایران و نخجوان هم‌مرز است.

کشور ارمنستان کوچک‌ترین کشور مستقل مشترک‌المنافع با ۲۹۸۰۰ کیلومتر مساحت، ۳۰۱۸۸۵۴ میلیون نفر جمعیت و ۱۱ استان است که از مراکز مهم صنعتی شوروی سابق محسوب می‌شود. ارمنستان اولین کشوری بود که در اوایل قرن چهارم میلادی، مسیحیت را به‌عنوان دین رسمی خود پذیرفت و کلیسای آن کاملاً خودمختار و متفاوت با کلیساهای دیگر در دنیاست.

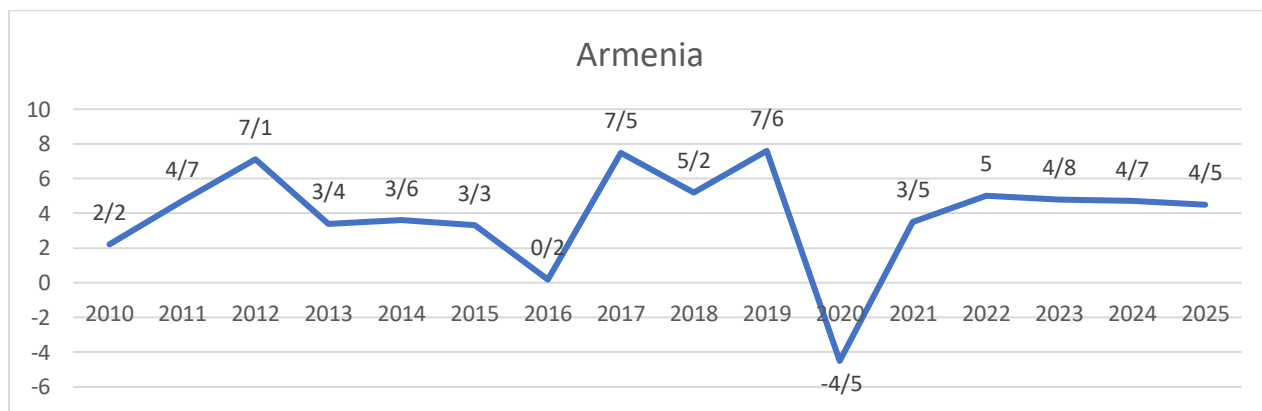
ایروان پایتخت این کشور ۱۰۷۱۸۰۰ نفر جمعیت دارد. گیومری، وانادزور و اچمیادزین از دیگر شهرهای مهم ارمنستان می‌باشند. واحد پول این کشور درام ارمنستان بوده و زبان ارمنی، زبان رسمی کشور ارمنستان است که دارای دو شاخه اصلی غربی و شرقی می‌باشد و به خانواده زبان هندی - اروپایی تعلق دارد. جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۹۹۱ جز اولین کشورهایی بود که استقلال جمهوری ارمنستان از شوروی را به رسمیت شناخت، روابط سیاسی، اقتصادی و فرهنگی ایران و ارمنستان بر پایه اشتراکات دیرینه تاریخی و روابط دو ملت دوست استوار است.

ارمنستان در شمال غربی ایران قرار گرفته، همسایه کوچکی که رابطه اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی بسیار مناسبی با ایران دارد. به همین دلیل صادرات به ارمنستان می‌تواند گزینه خوبی برای همکاری اقتصادی با این کشور باشد. خصوصاً آنکه این کشور از سال ۲۰۱۵ یکی از اعضای اتحادیه اقتصادی اوراسیا بوده، که ایران نیز یکی دیگر از اعضای موقت آن است. اعضای این اتحادیه دارای یک سری امتیازات در تجارت با هم هستند. مجموعه این عوامل باعث شده تا بسیاری از تجار و تولیدکنندگان کشورمان به فکر صادرات به ارمنستان باشند. از دیگر سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای که ارمنستان در آن‌ها عضویت دارد می‌توان به سازمان جهانی تجارت، جامعه کشورهای مشترک‌المنافع، سازمان ملل، صندوق بین‌المللی پول، بانک جهانی و انکتاد اشاره کرد.

۲ اقتصاد ارمنستان

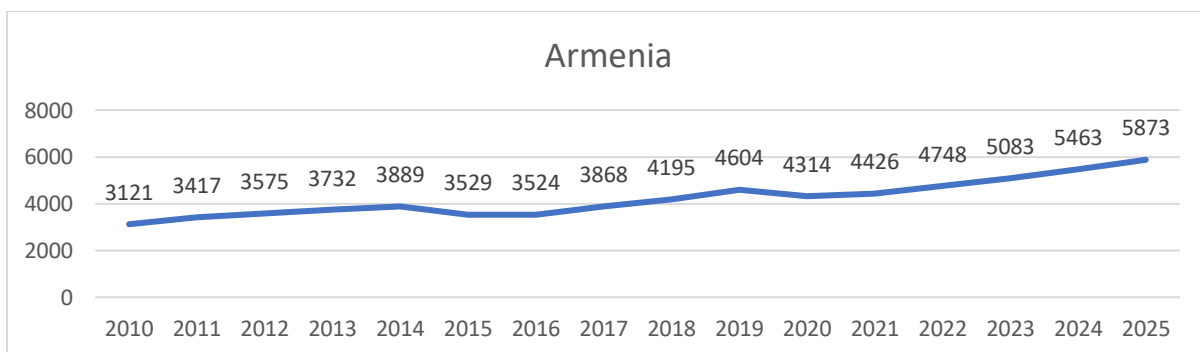
اقتصاد کشور ارمنستان اقتصادی متمرکز است که پیش از فروپاشی شوروی سابق با کمک سرمایه‌گذاری‌های کلان شوروی فعالیت می‌کرد. اما بعد از استقلال ارمنستان سرمایه‌های شوروی سابق از کشور خارج شد و بسیاری از واحدهای تولیدی و صنعتی توان عملیاتی خود را از دست دادند. قبل از استقلال ارمنستان اقتصاد این کشور اقتصادی صنعت محور بود. در سال‌های دهه نود مهم‌ترین عامل تضعیف اقتصادی ارمنستان بسته شدن مرزهای گرجستان و ترکیه به دلیل مناقشه قره باغ بود. این مساله سبب شد تا ورود مواد اولیه به این کشور تنزل یابد و بحران اقتصادی دامان کشور را بگیرد. نمودار (۱)، روند رشد اقتصادی واقعی کشور ارمنستان و پیش‌بینی آن تا سال ۲۰۲۵ و نمودار (۲)، سرانه تولید ناخالص داخلی را نشان می‌دهد.

نمودار ۱- روند رشد اقتصادی واقعی ارمنستان و پیش‌بینی آن تا سال ۲۰۲۵- درصد

منبع داده‌ها: صندوق بین‌المللی پول

نمودار ۲- سرانه تولید ناخالص داخلی- دلار

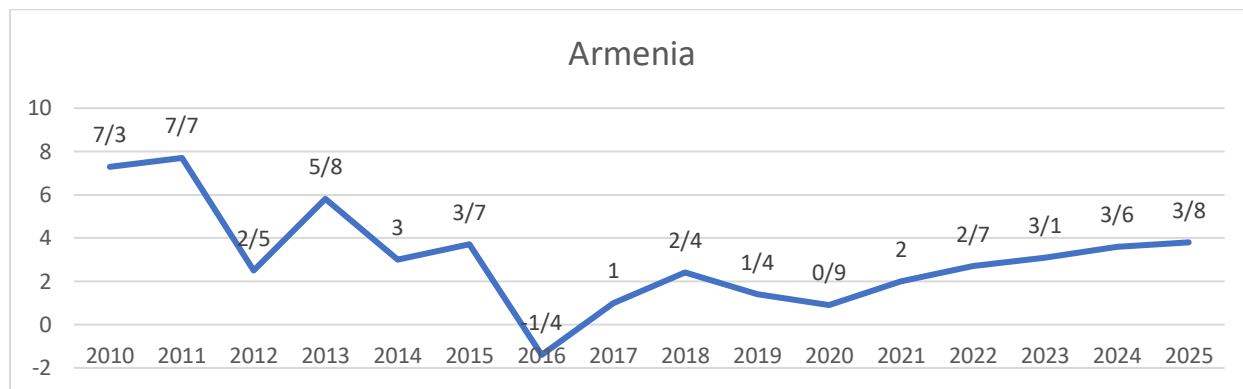

منبع داده‌ها: صندوق بین‌المللی پول

۲,۱ نرخ تورم

نمودار (۳)، نرخ تورم کشور ارمنستان را نشان می‌دهد. مطابق با این نمودار بالاترین نرخ تورم ارمنستان مربوط به سال ۲۰۱۱ و کمترین میزان مربوطه به سال ۲۰۱۶ می‌باشد. پیش‌بینی شده نرخ تورم برای سال‌های ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۵، افزایش یافته و به ۳,۸ درصد در سال ۲۰۲۵ برسد.

نمودار ۳- درصد نرخ تورم مصرف‌کننده ارمنستان

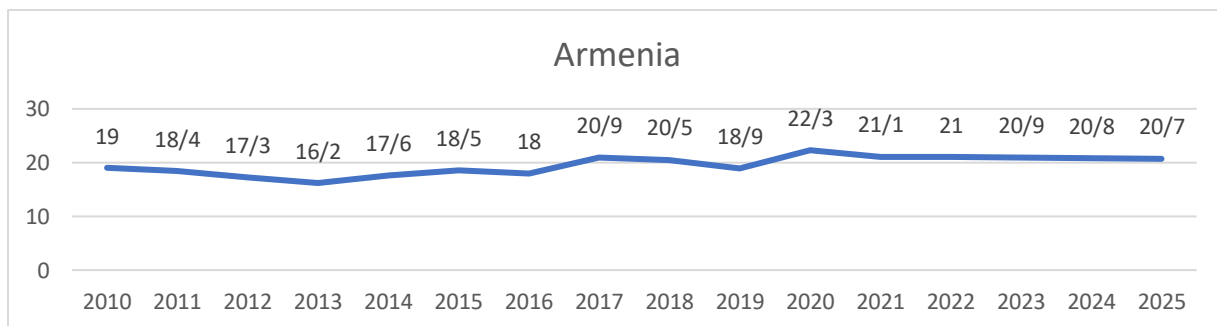

منبع داده‌ها: صندوق بین‌المللی پول

۲,۲ نرخ بیکاری

نرخ بیکاری از نسبت جمعیت بیکار به جمعیت فعال به دست می‌آید. نمودار (۴) نرخ بیکاری کشور ارمنستان را نشان می‌دهد. آمار مربوط به نرخ بیکاری در ارمنستان به‌خصوص در سال ۲۰۲۰ و با توجه به همه‌گیری ناشی از ویروس کرونا افزایش یافته و به ۲۲,۳ درصد افزایش یافته و پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۲۵ به ۲۰,۷ درصد کاهش یابد.

نمودار ۴- نرخ بیکاری-درصد

منبع داده‌ها: صندوق بین‌المللی پول

۲,۳ شاخص‌های سهولت کسب‌وکار کشور

جدول (۱)، شاخص‌های سهولت کسب‌وکار کشور را بر اساس گزارش کسب‌وکار (۲۰۲۰) نشان می‌دهد. در این گزارش بانک جهانی وضعیت سهولت انجام کسب‌وکار در ۱۹۰ کشور و در ۱۰ حوزه شامل: شروع کسب‌وکار، دریافت مجوزهای ساخت، دریافت برق، ثبت مالکیت، دریافت اعتبار، حمایت از سرمایه‌گذاران خرد، پرداخت مالیات، تجارت فرامرزی، اجرای قراردادهای، حل و فصل ورشکستگی و مقررات بازار کار را مورد بررسی قرار داده است. مطابق با گزارش کسب‌وکار ۲۰۲۰ رتبه ارمنستان ۴۷ و رتبه ایران ۱۲۷ بوده است.

جدول (۱): شاخص‌های سهولت کسب‌وکار ارمنستان بر اساس گزارش کسب‌وکار (۲۰۲۰)

رتبه ایران	رتبه ارمنستان	مؤلفه‌ها
۱۷۸	۱۰	شروع کسب‌وکار
۷۳	۶۲	دریافت مجوزهای ساخت
۱۱۳	۳۰	دریافت برق
۷۰	۱۳	ثبت مالکیت
۱۰۴	۴۸	دریافت اعتبار
۱۲۸	۱۲۰	حمایت از سرمایه‌گذاران خرد
۱۴۴	۵۲	پرداخت مالیات
۱۲۳	۴۳	تجارت فرامرزی
۹۰	۳۰	اجرای قراردادهای
۱۳۳	۹۵	حل و فصل ورشکستگی

منبع: بانک جهانی

۳ بخش‌های اصلی صنعت

اقتصاد ارمنستان مبتنی بر کشاورزی، بهره‌برداری از مواد معدنی، برق آبی (Hydroelectricity)، ارتباطات از راه دور، جواهرآلات و گردشگری است. کشاورزی ۱۳,۷٪ از تولید ناخالص داخلی را تشکیل می‌دهد و ۳۳٪ از کل نیروی کار را استخدام می‌کند (بانک جهانی، ۲۰۱۹). ارمنستان به دلیل کوهستانی بودن سطح زیر کشت کمی داشته و از قطعات کوچک زمین برای کشاورزی معیشتی استفاده می‌شود. محصولات اصلی شامل سیب‌زمینی، گوجه‌فرنگی، انگور، گندم و خربزه، پنبه و تنباکو است. بخش دام ارمنستان نیز مهم بوده و تقریباً ۴۰٪ از تولید ناخالص کشاورزی این کشور را تشکیل می‌دهد.

صنعت، ۲۵٪ از تولید ناخالص داخلی را تشکیل می‌دهد و ۱۶٪ از کل نیروی کار را استخدام می‌کند. ارمنستان دارای ذخایر مس، مولیبدنوم، بوکسید، روی، سرب، آهن، طلا و جیوه بوده که اساس بخش صنایع شیمیایی این کشور و صادرات اصلی آن است. بخش معدن یکی از بزرگ‌ترین عوامل تولید ناخالص داخلی و صادرات (به‌ویژه سنگ معدن‌های فلزی) است. برق تولیدشده از آب (Hydroelectricity) در این کشور بسیار خوب توسعه یافته است تا جایی که ارمنستان اکنون آن را صادر می‌کند.

خدمات ۵۲,۶٪ از تولید ناخالص داخلی را تشکیل می‌دهد و ۵۱٪ از جمعیت فعال را به کار می‌گیرد. این بخش شامل جواهرآلات و گردشگری است. بانکداری هم رشد خوبی داشته و این بخش به‌عنوان یک بخش ثابت و پایدار در نظر گرفته شده و دارای ۱۷ بانک تجاری می‌باشد.

جدول (۲): تفکیک بخش‌های مختلف اقتصاد ارمنستان

کشاورزی	صنعت	خدمات	تقسیم فعالیت اقتصادی بر اساس بخش
۳۳	۱۶	۵۱	اشتغال (در درصد کل اشتغال)
۱۳,۷	۲۵	۵۲,۶	ارزش افزوده (درصد در تولید ناخالص داخلی)
-۴	۹,۱	۱۰,۳	ارزش افزوده (درصد تغییرات سالانه)

۴ مبادلات تجاری ارمنستان با جهان

جدول (۳) روند صادرات و واردات کشور ارمنستان به / از جهان و تراز تجاری این کشور را نشان می‌دهد. بر اساس اطلاعات این جدول تراز تجاری ارمنستان با جهان در طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۹ همواره منفی بوده است.

جدول (۳): روند صادرات و واردات ارمنستان به / از جهان (میلیارد دلار)

سال	صادرات ارمنستان به جهان	واردات ارمنستان از جهان	تراز تجاری
۲۰۱۰	۱,۰۱	۳,۷	-۲,۶۹
۲۰۱۱	۱,۳	۴,۱	-۲,۸
۲۰۱۲	۱,۴	۴,۲	-۲,۸
۲۰۱۳	۱,۴	۴,۲	-۲,۸
۲۰۱۴	۱,۵	۴,۱	-۲,۶
۲۰۱۵	۱,۵	۳,۲	-۱,۷
۲۰۱۶	۱,۸	۳,۲	-۱,۴
۲۰۱۷	۲,۱	۳,۸	-۱,۷
۲۰۱۸	۲,۳	۴,۸	-۲,۵
۲۰۱۹	۲,۶	۵,۰۷	-۲,۴۷

منبع: Trademap

۴,۱ مهم‌ترین کالاهای مبادله شده با جهان

جدول (۴) ده کالای صادراتی از ارمنستان به جهان را بر اساس ارزش صادراتی در سال ۲۰۱۹ گزارش می‌کند. مطابق با اطلاعات جدول (۴) به ترتیب سنگ فلز جوش و خاکستر آن، مروارید طبیعی یا پرورده، سنگ‌های گران‌بها یا نیمه گران‌بها، فلزات گران‌بها، فلزات دارای روکش یا پوشش از فلزات گران‌بها و اشیای ساخته شده از این مواد؛ زیورآلات بدلی؛ سکه و نوشابه‌ها آبگونه‌های الکلی و سرکه‌ها، سه گروه کالا با بیشترین ارزش صادراتی از ارمنستان بوده‌اند.

جدول (۴): کالاهای صادراتی ارمنستان به جهان بر اساس ارزش صادراتی در سال ۲۰۱۹

ردیف	کد کالا	کالا	ارزش (هزار دلار)
۱	۲۶	سنگ فلز جوش و خاکستر آن	۶۶۵،۱۲۹
۲	۷۱	مروارید طبیعی یا پرورده، سنگ‌های گران‌بها یا نیمه گران‌بها، فلزات گران‌بها، فلزات دارای روکش یا پوشش از فلزات گران‌بها و اشیای ساخته‌شده از این مواد؛ زیورآلات بدلی؛ سکه	۴۱۴،۷۰۷
۳	۲۲	عرق حاصل از تقطیر شراب انگور یا تفاله انگور	۲۹۳،۰۲۹
۴	۲۴	توتون و تنباکو	۲۹۰،۴۵۵
۵	۷۲	چدن، آهن و فولاد	۱۴۹،۶۷۰
۶	۶۲	لباس و متفرعات لباس غیر کشباف یا غیر قلاب‌باف	۱۲۴،۱۵۰
۷	۷۶	آلومینیوم و مصنوعات از آلومینیوم	۹۹،۵۷۸
۸	۲۷	سخت‌ها و روغن‌های معدنی، قیر و مشتقات آن	۶۸،۸۷۷
۹	۹۰	آلات اپتیکی سینماتوگرافی و دقت سنجی تجهیزات پزشکی	۵۵،۷۶۳
۱۰	۶۱	لباس و متفرعات لباس از کشباف یا غیر قلاب‌باف	۴۱،۴۰۶

منبع: Trade map

جدول (۵) ده کالای وارداتی به ارمنستان از جهان را بر اساس ارزش وارداتی در سال ۲۰۱۹ گزارش می‌کند. مطابق با اطلاعات جدول (۵)، سخت‌ها و روغن‌های معدنی، قیر و مشتقات آن، راکتورهای هسته‌ای، دیگ‌های بخار و آبگرم، ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی؛ اجزا و قطعات آن‌ها و تجهیزات الکترونیکی، به ترتیب سه گروه کالا با بیشترین ارزش وارداتی به ارمنستان بوده‌اند.

جدول (۵): کالاهای وارداتی ارمنستان از جهان بر اساس ارزش در سال ۲۰۱۹

ارزش (هزار دلار)	کالا	ردیف	کد کالا
۷۶۵،۴۶۵	سوخ‌ها و روغن‌های معدنی، قیر و مشتقات آن	۱	۲۷
۴۸۹،۶۹۳	راکتورهای هسته‌ای، دیگ‌های بخار و آبگرم، ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی؛ اجزا و قطعات آن‌ها	۲	۸۴
۳۷۲،۰۶۶	تجهیزات الکترونیکی	۳	۸۵
۲۹۹،۷۴۵	مروارید طبیعی یا پرورده، سنگ‌های گران‌بها یا نیمه گران‌بها، فلزات گران‌بها، فلزات دارای روکش یا پوشش از فلزات گران‌بها و اشیای ساخته شده از این مواد؛ زیورآلات بدلی؛ سکه	۴	۷۱
۲۹۳،۸۷۳	وسایل نقلیه زمینی (غیر از نواقل روی خط آهن) و قطعات آن‌ها	۵	۸۷
۲۰۹،۵۹۸	محصولات دارویی	۶	۳۰
۱۴۹،۵۱۳	توتون و تنباکو	۷	۲۴
۱۴۸،۰۷۹	پلاستیک و مصنوعات آن	۸	۳۹
۱۱۰،۳۱۳	آلات اپتیکی سینماتوگرافی و دقت سنجی تجهیزات پزشکی	۹	۹۰
۱۰۷،۹۸۳	آلومینیوم و مصنوعات از آلومینیوم	۱۰	۷۶

۵ مبادلات تجاری با ایران

۵.۱ روابط تجاری ایران و ارمنستان

روابط تجاری ایران و ارمنستان در سال ۹۸ تحت تاثیر عضویت ایران در اتحادیه تجاری اوراسیا قرار گرفت، مذاکرات موافقتنامه موقت تجاری بین ایران و کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا در ۲۷ اردیبهشت ۱۳۹۷ در شهر آستانه قزاقستان به امضا رسید. موافقتنامه مذکور ۱۵ تیرماه ۹۸ توسط رئیس مجلس شورای اسلامی به دولت ابلاغ شد و رئیس جمهور آن را در ۱۷ تیرماه ۹۸ برای اجرا به وزارت صمت ابلاغ کرد. با خاتمه سه سال عضویت موقت در تشکیل منطقه آزاد تجاری اوراسیا، زمینه لازم برای عضویت ایران در این اتحادیه فراهم می‌شود. این موافقتنامه فرصت خوبی فراهم می‌نماید که با انطباق‌پذیری ساختارهای داخلی و رفع عيوب بوروکراسی پیچیده در درون کشور بتوانیم وارد پیمان‌های بزرگتر بشویم، بنابراین می‌تواند یک نمونه کوچک آزمایشگاهی برای پیوستن

ایران به این چنین اتحادیه های تجاری باشد. یکی از چالش های ایران برای عضویت در سازمان تجارت جهانی WTO در دهه ۸۰ شمسی این بود که ایران هنوز به اندازه کافی تجربه همکاری با این چنین سازمان هایی را نداشت، از طریق این موافقتنامه، روان سازی تجارت طرفینی صورت خواهد گرفت و موانع تعرفه ای برداشته خواهد شد و زمینه برای رفع موارد غیر تعرفه ای هم فراهم می شود. از دیگر فواید الحاق ایران به این موافقت نامه می توان به رقابت پذیری کالاهای ایرانی، اشتغال قابل توجه برای نیروی کار داخل کشور، جذب سرمایه قابل ملاحظه در مناطق شمالی و جنوبی کشور و بهره مندی از بازارهای ترجیحی و بازارهای هدف اشاره کرد. این موافقتنامه شامل ۸۶۲ قلم کالا است که ۵۰۲ قلم از آن ترجیحات اعطایی اوراسیا به ایران است و ۳۶۰ قلم هم ترجیحات اعطایی ما به اتحادیه اوراسیا است.

جدول (۶) روند تجارت دوجانبه ایران و ارمنستان را طی ۱۳۹۸-۱۳۸۶ نشان می دهد. بر اساس جدول (۶) تراز تجاری ایران در این سالها، همواره مثبت بوده است.

جدول (۶): روند تجارت دوجانبه ایران و ارمنستان (میلیون دلار)

سال	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸
صادرات	۱۰۴	۱۱۳	۱۰۷	۱۲۲	۱۰۶	۱۲۰	۱۰۲	۱۷۹	۲۰۶	۱۵۹	۲۶۵
واردات	۳۳/۵	۴۰	۳۳	۳۲	۲۹	۱۹	۱۳/۳	۲۱	۲۶	۲۲	۳۳/۳
تراز تجاری	۷۰/۶	۷۳	۷۴	۹۰	۷۷	۱۰۱	۸۸/۶	۱۵۸	۱۸۰	۱۳۷	۲۳۱/۷
تجارت خارجی	۱۳۷/۴	۱۵۳	۱۴۰	۱۵۴	۱۳۵	۱۳۹	۱۱۶/۲	۲۰۰	۲۳۲	۱۸۱	۲۹۸/۳

منبع: TPO

۵.۲ مهم ترین کالاهای مبادله شده با ایران

جدول (۷)، ده مورد از مهم ترین کالاهای صادراتی از ایران به ارمنستان را بر اساس ارزش صادراتی در سال ۱۳۹۸ گزارش می کند. مطابق با اطلاعات جدول (۷) گاز طبیعی، میله های آهنی یا فولادی و محصولات از آهن یا فولاد غیر ممزوج تخت نورد شده، بیشترین میزان صادرات از ایران به کشور ارمنستان را داشته است.

جدول (۷): کالاهای صادراتی ایران به ارمنستان بر اساس ارزش صادراتی در سال ۱۳۹۸

ردیف	کد تعرفه	شرح کالا	ارزش (میلیون دلار)
۱	۲۷۱۱۱۱۹۰	گاز طبیعی	۱۴۰
۲	۷۲۱۴۲۰۰۰	میله‌های آهنی یا فولادی	۸/۵
۳	۷۲۱۰۴۹۰۰	محصولات از آهن یا فولاد غیر ممزوج تخت نوردشده	۷/۸
۴	۲۷۱۰۱۲۹۰	سایر روغن‌های سبک و فرآورده‌ها به جز بنزین	۷/۳۳
۵	۲۷۱۳۲۰۰۰	قیر نفت	۶/۳۸
۶	۷۳۰۶۶۱۱۰	لوله‌ها و پروفیل‌ها	۳/۸
۷	۲۵۲۳۲۹۰۰	سایر سیمان سفید	۳/۷
۸	۳۹۰۱۲۰۲۰	پلی اتیلن گرید فیلم	۳/۶
۹	۷۲۱۳۹۱۱۰	میله‌های گرم نورد شده از آهن یا فولاد	۳/۵
۱۰	۳۹۰۲۱۰۳۰	گرید نساجی پلی پروپیلن	۲/۸۵

منبع: Tpo

جدول (۸)، ده کالای وارداتی مهم ایران از ارمنستان را بر اساس ارزش وارداتی در سال ۱۳۹۸ گزارش می‌کند. مطابق با اطلاعات جدول (۸)، سایر دستگاه‌ها برای مصارف پزشکی، جراحی یا دامپزشکی، لاشه و شقه بره، تازه یا سرد کرده و روغن دانه آفتابگردان، به ترتیب سه کالا با بیشترین ارزش واردات از ارمنستان به ایران بوده‌اند.

جدول (۸): کالاهای وارداتی ایران از ارمنستان بر اساس ارزش در سال ۱۳۹۸

ردیف	کد تعرفه	شرح کالا	ارزش (میلیون دلار)
۱	۹۰۲۲۱۴۹۰	سایر دستگاه‌ها برای مصارف پزشکی، جراحی یا دامپزشکی	۱۱
۲	۲۰۴۱۰۰۰۰	لاشه و شقه بره، تازه یا سرد کرده	۴/۳
۳	۱۵۱۲۱۱۰۰	روغن دانه آفتابگردان	۳/۹

۱/۴	آلیاژهای آلومینیوم	۷۶۰۱۲۰۰۰	۴
۱/۳	جرثقیل‌ها	۸۴۲۶۴۹۰۰	۵
۱	سایر مکمل‌های دارویی	۳۰۰۴۹۰۹۰	۶
۰/۷	سایر آلات و وسایل تشخیص بیماری	۹۰۱۸۵۰۹۰	۷
۰/۶۴	قراضه و ضایعات از آهن	۷۲۰۴۳۰۰۰	۸
۰/۶۱	پانل‌های و میزهای کنترل اشعه ایکس	۹۰۲۲۹۰۰۰	۹
۰/۵۹	سر شعله اجاق گاز	۷۳۲۱۹۰۱۰	۱۰

منبع: Tpo

۵/۳ بررسی وضعیت واردات میوه و سبزیجات ارمنستان

بنابر آمار اعلام شده از سوی کمیته آمار و مرکز تجارت بین الملل، در سال ۲۰۱۹ میلادی، کل واردات محصولات میوه و سبزیجات (کلیه اقلام طبقه بندی شده در فصول ۷ و ۸ نظام هماهنگ HS) ارمنستان برابر با ۴,۷۹ میلیون دلار بوده که تأمین کننده نزدیک به ۸۰ درصد از این واردات، کشورهای ترکیه، ایران، اکوادور، گرجستان و روسیه بوده اند. ایران به عنوان دومین کشور تأمین کننده واردات محصولات کشاورزی ارمنستان سهمی نزدیک به ۲۰ درصد (۶,۱۵ میلیون دلار) از کل واردات میوه و سبزیجات ارمنستان را به خود اختصاص داده است.

واردات سبزیجات و محصولات جالیزی ارمنستان از ۱۱,۹ میلیون دلار در سال ۲۰۱۸ به ۱۵,۷ میلیون دلار در سال ۲۰۱۹ افزایش یافته که گویای رشد ۳۲ درصدی است. واردات این گروه از محصولات از ایران هم از حدود ۳,۴ میلیون دلار در سال ۲۰۱۸ با رشدی ۴۷ درصدی به نزدیک ۵ میلیون دلار در سال ۲۰۱۹ ارتقاء یافته است.

واردات میوه جات ارمنستان نیز در سال ۲۰۱۹ به حدود ۶۴ میلیون دلار بالغ شده که در مقایسه با ۵۵ میلیون دلار سال قبل از آن، رشد ۱۵,۲ درصدی را به خود دیده است.

در مورد ایران، آمار طرف ارمنی نشانگر رشد ۱,۳ درصدی واردات از ۱۰,۵ میلیون دلار در سال ۲۰۱۸ به ۱۰,۶ میلیون دلار در سال ۲۰۱۹ می‌باشد.

روند واردات میوه جات ارمنستان از سال ۲۰۱۵ به بعد همواره با نرخ رشد قابل توجهی رو به افزایش بوده و ظرف ۵ سال از ۲۷ میلیون دلار به حدود ۶۴ میلیون دلار بالغ شده است، اما در مورد واردات سبزیجات و محصولات جالیزی

از سال ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۹ روند واردات با شیبی ملایم افزایش یافته است. به این ترتیب با ثابت فرض نمودن سایر شرایط علی القاعده می‌بایست در سال ۲۰۲۰ نیز انتظار رشد در واردات هر دو گروه از محصولات را داشته باشیم اما آنچه می‌تواند این انتظارات را به چالش بکشد، شیوع کوید ۱۹ و تاثیرات آن بر اقتصاد ارمنستان و در نتیجه تقاضای بازار این کشور می‌باشد. چراکه واردات فوق الذکر در شرایطی رخ داده که در سال‌های ۲۰۱۷، ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ به ترتیب شاهد تحقق نرخ رشد ۷،۵، ۵،۲ و ۷،۶ درصدی تولید ناخالص داخلی ارمنستان بوده ایم اما در آخرین پیش بینی‌های صورت گرفته برای نرخ رشد اقتصادی ارمنستان در سال ۲۰۲۰ در شرایط خوشبینانه در داخل کشور، رشد مثبت ۱،۵ درصد و از سوی صندوق بین المللی پول نیز رشد منفی ۱،۵ درصد پیش بینی شده است.

جدول (۱۱) مهم ترین میادی واردات میوه و سبزیجات ارمنستان در سال ۲۰۱۹

ردیف	کشور مبدا واردات	ارزش واردات (میلیون دلار)	سهم از واردات (درصد)	ارزش واردات سبزیجات	سهم از واردات (درصد)	جمع کل واردات میوه و سبزیجات	سهم از کل واردات میوه و سبزیجات (درصد)
۱	ترکیه	۱۵،۴۲۵	۲۴،۲	۳،۴۸۶	۲۲،۲	۱۸۹۱۱	۲۳،۸
۲	ایران	۱۰،۶۱	۱۶،۷	۴،۹۶	۳۱،۶	۱۵،۵۷	۱۹،۶
۳	اکوادور	۱۴،۳۳	۲۲،۵	۰	۰	۱۴،۳۳	۱۸،۱
۴	گرجستان	۹،۰۵	۱۴،۳	۱	۶،۰۴	۱۰،۰۵	۱۲،۷
۵	روسیه	۱،۱۱	۱،۷	۲،۶۲	۱۶،۷	۳،۷۳	۴،۷
	جمع	۵۰،۵۲۵	۷۹،۴	۱۲،۰۶۶	۷۶،۵۴	۶۲،۵۹	۷۸،۸

۵/۳/۱ جایگاه ایران در بازار واردات سبزیجات و محصولات جالیزی ارمنستان

در جدول ۱۲ مهمترین محصولات گروه کالایی سبزیجات و محصولات جالیزی وارداتی ارمنستان که کشورمان سهم قابل توجهی در تامین آنها دارد به نمایش گذاشته شده است. در ستون دوم جدول، ایران در کنار رقبای اصلی کشورمان در بازار ارمنستان بر اساس میزان حضور در بازار به نمایش درآمده است. ستون آخر جدول نیز نشان دهنده معادل ارزشی (درصدی) تعرفه گمرکی وضع شده از سوی دولت ارمنستان بر روی واردات هر کدام از اقلام می‌باشد (هر قلم کالای معرفی شده در هر سطر جدول می‌تواند نماینده گروهی از کالاهای هم خانواده با نرخ های

تعرفه متفاوت بوده و یا بعضاً تعرفه‌ها نه بر اساس درصدی از ارزش کالا که بر اساس وزن کالا یا ترکیبی و یا متغیر بر اساس فصل باشد که نرخ درج شده در جدول معادل ارزشی انواع این تعرفه‌ها می‌باشد.

بر اساس اطلاعات مندرج در جدول شماره ۱۲، ایران در سال ۲۰۱۹ عملاً تامین کننده انحصاری واردات خیار ارمنستان بود و در زمینه سبزیجات و محصولات جالیزی چون کاهو، کلم، هویج، ریشه‌های خوراکی و ... سهم بسیار قابل توجهی در بازار واردات ارمنستان داشته است.

جدول (۱۲) مهمترین مبادی تأمین واردات سبزیجات و محصولات جالیزی (منتخب) ارمنستان در سال ۲۰۱۹

نرخ تعرفه (درصد)	سهم از کل واردات (درصد)	ارزش هر تن (دلار)	حجم (تن)	ارزش واردات (هزار دلار)	کشور	محصول
۱۰	۹۵,۶	۱۹۲۸	۶۵۷	۱۲۶۷	ایران	خیار
	۳,۲	۱۱۳۵	۳۷	۴۲	ترکیه	
	۱,۳	۱۱۳۳	۱۵	۱۷	گرجستان	
۷	۴۳,۶	۱۰۷۶	۱۳۵۹	۱۴۶۲	ترکیه	سایر سبزیجات (فلفل دلمه ای، بادمجان، انواع کدو)
	۳۲,۶	۱۴۰۷	۷۷۶	۱۰۹۲	ایران	
	۲۲,۵	۱۷۳۸	۴۳۵	۷۵۶	گرجستان	
۹	۸۰,۲	۲۹۳	۲۶۴۵	۷۷۴	ایران	هویج، شلغم، چغندر سالاد، تربچه و ریشه‌های خوراکی مشابه و ...
	۱۴,۴	۹۳	۱۴۹۵	۱۳۹	روسیه	
	۴,۱	۳۵۱	۱۱۴	۴۰	رژیم اشغالگر	
۹	۶۴,۵	۲۶۲۹	۵۷۲	۱۵۰۴	ترکیه	گوجه
	۳۲,۲	۲۶۲۶	۲۸۶	۷۵۱	ایران	
	۳,۲	۲۵۸۶	۲۹	۷۵	گرجستان	
۹	۸۱,۵	۲۰۹	۲۶۱۳	۵۴۶	ایران	کلم، گل کلم، ... تازه یا یخ زده
	۱۴,۶	۱۰۸۹	۹۰	۹۸	گرجستان	
	۲,۲	۱۸۷۵	۸	۱۵	ترکیه	
۸	۴۱,۷	۱۷۹	۳۳۵۶	۶۰۱	روسیه	پیاز

	۳۰,۷	۵۰۰	۸۸۴	۴۴۲	ترکیه	
	۲۱,۸	۳۱۰	۱۰۱۲	۳۱۴	ایران	
۸	۳۵,۳	۱۱۶	۱۵۱۹	۱۷۶	روسیه	سیب زمینی
	۳۰	۳۲۲	۴۷۲	۱۵۲	بلاروس	
	۱۶,۵	۲۳۸	۳۴۴	۸۲	ایران	
۱۱	۸۷,۲	۲۱۱	۳۲۳	۶۸	ایران	کاهو، کاسنی، ...
	۱۱,۵	۱۹۱	۴۷	۹	ترکیه	
	۱,۳		۱	۱	هلند	

۵/۳/۲ جایگاه ایران در واردات میوه جات ارمنستان

جدول شماره (۱۳) نمایشگر گروه‌های کالایی وارداتی میوه جات ارمنستان است که کشورمان سهم قابل توجهی در تأمین واردات ارمنستان دارد. همانطور که در جدول، قابل مشاهده می‌باشد ایران عملاً تأمین کننده انحصاری واردات کیوی و خرمای ارمنستان بوده و در زمینه تأمین واردات پسته، هندوانه و کشمش ارمنستان نیز با اختلافی معنا دار جایگاه اول را در بین رقبای خود در بازار ارمنستان دارد.

جدول (۱۳) مهمترین مبادی تأمین واردات میوه جات (منتخب) ارمنستان در سال ۲۰۱۹

محصول	کشور	ارزش واردات (هزار دلار)	حجم (تن)	ارزش هر تن (دلار)	سهم از کل واردات (درصد)	نرخ تعرفه (درصد)
کیوی تازه	ایران	۲۰۴۴	۳۳۹۳	۶۰۲	۹۶,۴	۰
	ترکیه	۳۶	۴۸	۷۵۰	۱,۷	
	شیلی	۲۹	۱۳	۲۲۳۱	۱,۴	
مرکبات تازه یا خشک	ترکیه	۱۰۲۸	۱۶۹۳۵	۶۰۷	۵۷	۳
	گرجستان	۲۶۶۵	۵۵۶۴	۴۷۹	۱۴,۸	
	ایران	۱۹۳۶	۴۰۸۲	۴۷۴	۱۰,۷	
هندوانه و خربزه	ایران	۱۲۵۲	۱۷۱۳	۷۳۱	۷۷,۷	۴
	ترکیه	۱۹۸	۱۹۸	۱۰۰۰	۱۲,۳	
	گرجستان	۱۵۱	۲۷۲	۵۵۵	۹,۴	

۴	۸۹,۸	۷۳۱۵	۲۳۲	۱۶۹۷	ایران	پسته با پوست
	۱۰,۲	۵۵۱۴	۳۵	۱۹۳	آمریکا	
				۱	امارات متحده	
۲	۴۳,۱	۷۸۸	۱۷۹۹	۱۴۱۸	ترکیه	سایر میوه‌ها شامل انار، عناب، زرشک و...
	۳۴,۹	۴۰۱	۲۸۶۹	۱۱۵۰	ایران	
	۱۷	۸۵۶	۶۵۴	۵۶۰	گرجستان	
۴	۵۱,۸	۱۴۲۱	۶۷۲	۹۵۵	ایران	کشمش
	۲۱,۲	۷۷۶	۵۰۵	۳۹۲	ازبکستان	
	۱۱,۵	۲۲۸۰	۹۳	۲۱۲	شیلی	
۴	۹۸	۱۱۶۶	۸۰۹	۹۴۰	ایران	خرما
	۱,۱	۱۱۰۰۰	۱	۱۱	روسیه	
	۰,۳			۳	امارات متحده	
۴	۷۴,۷	۶۴۹	۱۹۱۶	۱۲۴۴	ترکیه	انگور
	۲۴,۱	۶۹۱	۵۸۰	۴۰۱	ایران	
	۰,۴	۲۳۳۳	۳	۷	شیلی	
۳	۴۹	۱۲۰۸	۱۶۸	۲۰۳	فرانسه	سیب درختی
	۱۲	۹۰۹	۵۵	۵۰	لهستان	
	۱۱	۹۵۷	۴۷	۴۵	ایران	

۵/۳/۳ برآورد تقریبی حجم واردات میوه و سبزیجات ارمنستان از ایران در سال ۲۰۲۰

برای برآورد تقریبی واردات میوه جات و سبزیجات ارمنستان از کشورمان در سال ۲۰۲۰ برخی عوامل موثر بر تقاضای واردات این محصولات (در جهت مثبت و منفی) را بایستی در نظر گرفت که به شرح زیر می‌باشند:

- پیش بینی رشد اقتصادی منفی و یا نزدیک به صفر ارمنستان در سال جاری میلادی که به مفهوم عدم رشد تقاضای مصرفی نسبت به سال گذشته می باشد (اثر منفی یا حداقل بدون اثر مثبت)
- پیش بینی عدم تأثیر پذیری بخش کشاورزی ارمنستان از مشکل شیوع کووید ۱۹ با توجه به اینکه فعالیت های کشاورزی در فصل گرما صورت می پذیرد که در نتیجه نمی توان کمبود تولید داخلی برای جبران از طریق افزایش واردات را متصور بود (اثر منفی و یا بدون اثر مثبت بر تقاضای واردات)
- روند روبه رشد واردات میوه و سبزیجات ارمنستان در ۵ سال گذشته بخصوص در زمینه میوه جات (اثر مثبت)
- اجرای موافقت نامه تجارت ترجیحی میان ایران و اتحادیه اوراسیا (اثر مثبت)

نکته جالب در مورد تاثیر اجرای موافقت نامه تجارت ترجیحی بر واردات میوه و سبزیجات ارمنستان از ایران این است که کلیه محصولات مندرج در جداول ۱۲ و ۱۳ مشمول امتیازات این موافقت نامه (تخفیف تعرفه ای) می باشند به عنوان مثال تعرفه واردات خرما، پسته و پرتقال از ایران از زمان اجرای موافقت نامه صفر شده و دیگر اقلام نیز یا مشمول تعرفه صفر و یا تخفیف قابل توجه در تعرفه های گمرکی شده اند.

در جداول شماره ۱۴ و ۱۵ به ترتیب برآوردی تقریبی از حجم واردات سبزیجات و میوه جات ارمنستان از ایران در سال جاری میلادی به صورت حداقلی و حداکثری با در نظر گرفتن چهار عامل فوق الذکر، عملکرد وارداتی سال ۲۰۱۹، رشد واردات ۲۰۱۹ نسبت به ۲۰۱۸، میانگین رشد واردات در ۵ سال گذشته و بهترین عملکرد واردات در ۵ سال گذشته از جهان و از ایران، برآورد شده است.

جدول (۱۴) برآورد تقریبی واردات انواع سبزیجات ارمنستان از ایران در سال ۲۰۲۰

محصول	پیش بینی حجم واردات از ایران (تن)		بهترین عملکرد در ۵ سال گذشته (هزار دلار)	نرخ رشد واردات ارمنستان از ایران در سال ۲۰۱۹ (درصد)
	حداکثر	حداقل		
خیار	۸۰۷	۶۵۷	۱۲۶۷	۲۲,۸
سایر سبزیجات (فلفل دلمه ای، بادمجان، انواع کدو)	۱۳۸۰	۷۷۶	۱۰۹۲	۷۷,۹

۱۵۱۵	۷۷۸	۸۶۴	-۴۸,۶	هویج، شلغم، چغندر سالاد، تربچه و ریشه‌های خوراکی مشابه و ...
۵۰۰	۲۸۶	۷۵۱	۱۵۳۲,۶	گوجه
۳۹۱۹	۲۶۱۲	۱۱۶۶	۵۰,۰	کلم، گل کلم، ... تازه یا یخ زده
۱۴۳۹	۱۱۴۲	۱۲۰۰	-۲۰,۶	پیاز
۳۴۵	۰	۸۲		سیب زمینی
۳۲۲	۰	۶۸		کاهو، کاسنی، ...

جدول (۱۵) برآورد تقریبی واردات میوه جات ارمنستان از ایران در سال ۲۰۲۰

محصول	پیشبینی حجم واردات از ایران (تن)		بهترین عملکرد در ۵ سال گذشته (هزار دلار)	نرخ رشد واردات ارمنستان از ایران در سال ۲۰۱۹ (درصد)
	حداکثر	حداقل		
کیوی تازه	۴۴۰۷	۳۳۹۵	۲۶۵۳	-۲۳,۰
مرکبات تازه یا خشک	۴۵۷۵	۴۰۸۴	۱۹۳۶	۵۲۴,۵
هندوانه و خربزه	۱۸۸۴	۱۷۱۳	۱۲۵۲	۱۵۸,۷
پسته	۲۷۸	۲۳۲	۱۶۹۷	-۱۶,۷
سایر میوه‌ها شامل انار، عناب، زرشک و ...	۳۱۰۵	۲۸۶۸	۱۲۴۵	-۷,۶
کنمش	۸۵۹	۶۷۲	۹۵۵	۲۷,۸
خرما	۹۱۵	۸۳۰	۹۶۸	۱۰,۳
انگور	۶۳۸	۵۸۰	۴۰۱	۱۴۷,۵
سیب درختی	۵۲	۴۷	۱۸۰۷	-۹۷,۰

۶ شرکای تجاری ارمنستان

بر اساس اطلاعات منتشر شده توسط ITC، ده شریک عمده تجاری ارمنستان در سال ۲۰۱۹ در جدول (۹) معرف شده‌اند.

جدول (۹): شرکای عمده تجاری کشور ارمنستان

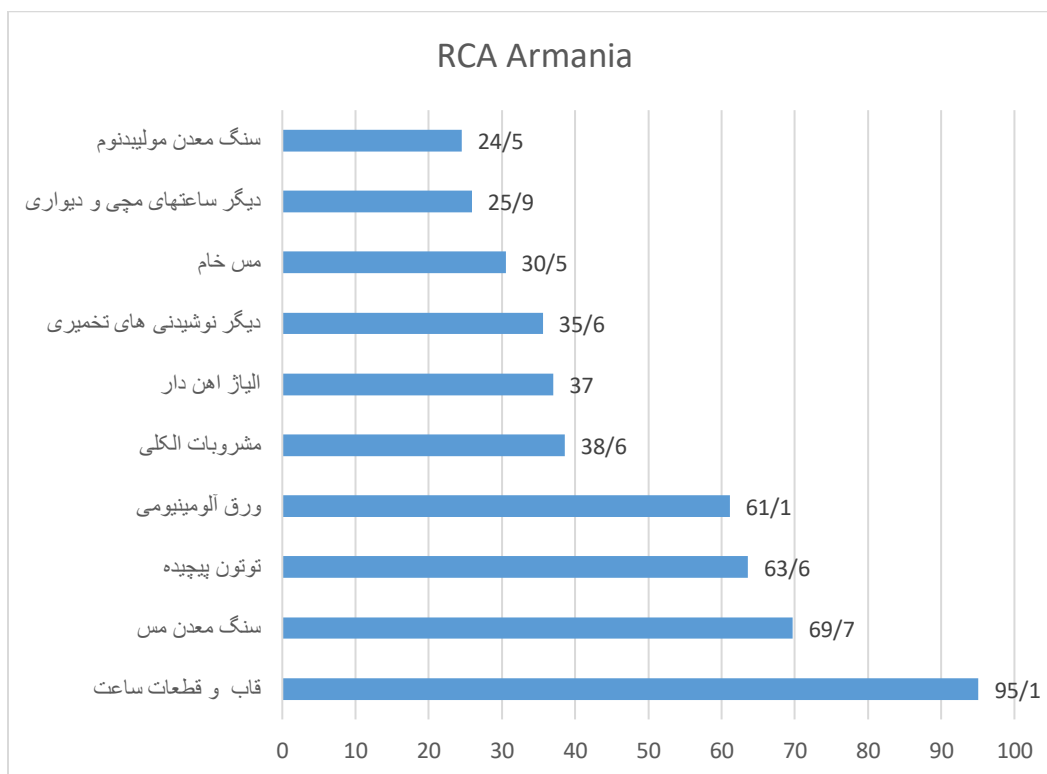
رتبه	صادرات ارمنستان	(هزار دلار)	رتبه	واردات ارمنستان	(هزار دلار)
۱	روسیه	۷۱۹،۷۱۹	۱	روسیه	۱،۴۸۹،۳۴۵
۲	سوئیس	۴۵۷،۸۱۶	۲	چین	۷۴۸،۰۲۴
۳	بلغارستان	۲۰۷،۴۱۱	۳	ایران	۳۲۴،۷۰۲
۴	چین	۱۹۳،۶۸۲	۴	ترکیه	۲۶۵،۴۱۳
۵	عراق	۱۷۷،۲۷۲	۵	آلمان	۲۵۳،۸۶۷
۶	هلند	۱۵۳،۸۳۲	۶	ایتالیا	۲۰۳،۷۰۹
۷	ایران	۸۳،۸۳۷	۷	اوکراین	۱۴۶،۰۸۱
۸	آلمان	۶۹،۵۲۳	۸	ایالات متحده	۱۲۹،۶۴۹
۹	گرجستان	۶۵،۵۰۴	۹	هند	۱۲۸،۲۱۸
۱۰	کانادا	۶۱،۱۹۵	۱۰	ژاپن	۹۵،۲۹۲

منبع: trade map

۷ تخصصی‌ترین محصولات بر اساس شاخص RCA

ارمنستان از تخصص بالایی در صادرات قاب و قطعات ساعت، سنگ معدن مس، توتون پیچیده برخوردار است. ملاک اندازه‌گیری تخصص، شاخص RCA می‌باشد.

نمودار ۵- کالاهای دارای مزیت نسبی کشور ارمنستان

۸ پتانسیل‌های همکاری استان اصفهان و ارمنستان از نگاه اتاق بازرگانی اصفهان

بررسی اقلام وارداتی ارمنستان برحسب کدهای تعرفه شش‌رقمی نشان می‌دهد، علی‌رغم اینکه در برخی کدهای تعرفه سابقه صادراتی در استان وجود دارد، اما ارمنستان به‌عنوان بازار هدف در این محصولات انتخاب نشده است. به‌طور کلی، بر اساس آمارهای مرکز تجارت بین‌المللی، تعداد اقلام وارداتی ارمنستان از جهان برحسب کد تعرفه شش‌رقمی در سال ۲۰۱۹ معادل ۴۰۰۰ ردیف تعرفه بوده که مقایسه این اقلام با آمارهای گمرک استان نشان می‌دهد تنها در ۸۰ ردیف تعرفه شش‌رقمی، بخشی از نیاز وارداتی ارمنستان از طریق اصفهان تأمین شده است. علاوه بر این، در میان اقلام وارداتی ۸۰۰ ردیف تعرفه شش‌رقمی مشاهده می‌شود که سابقه صادراتی آن‌ها از استان اصفهان به سایر کشورها در سال ۱۳۹۸ وجود داشته، اما به ارمنستان صادر نشده است که در جدول شماره ۱۰ برخی از این کالاها معرفی شده است.

جدول (۱۰) لیست ۵۰ کالای عمده وارداتی کشور ارمنستان که استان اصفهان نیز صادرکننده آن‌هاست

کد محصول	صادرات استان (دلار)	کالا	تراز ارمنستان (هزار دلار)
۲۷۱۰۱۹	۱۷۰۶۰۵۵۵۳	بنزین	-۱۷۲۹۵۸
۲۷۱۰۱۲	۱۲۲۷۱۶۰۹۹	روغن‌های سبک و فرآورده‌های آن	-۱۲۳۹۴۳
۷۲۱۴۲۰	۱۹۰۱۰۶۶۸۱	میله‌های آهنی یا فولادی گرم نوردشده، تاب‌داده شده یا با تغییر شکل یافتگی‌های حاصل از نورد	-۱۸۷۲۰
۲۷۱۳۲۰	۱۲۹۷۴۲۳۸۵	قیر نفت	-۲۲۲۵۸
۷۲۱۰۴۹	۳۷۱۰۰۸۹۶	آبکاری شده یا mm۶۰۰ آهن یا فولاد تخت نوردشده با پهنای حداقل اندودشده با روی... غیر مذکور در جای دیگر	-۱۸۱۵۷
۷۲۰۸۳۹	۵۶۷۷۲۴۹۰	یا mm۶۰۰ آهن یا فولاد تخت یا گرم نوردشده به شکل طومار با پهنای کمتر پیکله نشده	-۷۹۷۶
۷۲۱۳۹۱	۷۴۲۲۶۳۳۲	میله‌های آهنی یا فولادی گرم نوردشده به صورت طومار با سطح مقطع دایره به قطر کمتر از mm۱۴	-۵۰۹۹
۱۹۰۵۳۱	۲۰۲۳۹۰۶۱	بیسکویت‌هایی که به آن‌ها مواد شیرین کننده افزوده‌اند	-۶۱۴۵
۷۳۲۶۹۰	۱۰۳۸۹۸۷۱	چپلت مورد مصرف در صنایع ریخته‌گری	-۸۵۶۵
۷۳۰۸۹۰	۷۰۳۷۳۱۸	اسکلت و قطعات اسکلت که در جای دیگر ذکر نشده از آهن یا فولاد	-۱۲۲۲۶
۳۰۰۴۹۰	۳۲۰۱۵۹	دارای تولید داخلی مشابه	-۱۵۱۱۸۰
۸۵۰۷۱۰	۴۷۷۰۹۳۶	انباره‌های برقی شامل جداکننده‌های آنها، حتی به شکل مربع یا مستطیل، با سرب - اسید، از نوع مورد استفاده در راه انداختن موتورهای پیستونی	-۷۲۴۷
۷۲۰۸۳۸	۳۹۰۷۰۰۸۳	بیشتر آهن یا فولاد تخت یا گرم نوردشده به شکل طومار با پهنای یا mm۶۰۰ پیکله نشده	-۸۱۹
۱۸۰۶۹۰	۳۰۸۰۴۵۱	شکلات غیره حاوی کاکائو به صورت غیر از بلوک تخته میله یا قلم غیر مذکور در جای دیگر	-۱۰۰۶۰
۸۴۷۴۹۰	۲۰۲۷۲۲۲	اجزاء و قطعات ماشین آلات و دستگاه‌های مشمول ردیف ۸۴۷۴	-۱۴۴۵۶
۶۴۰۲۹۹	۱۱۹۵۵۵۹	کفش که در جای دیگر گفته نشده قوزک پارانی پوشانده از کائوچو یا پلاستیک	-۲۲۳۴۴

۴۸۵۷-	سایر صفحه‌ها، ورق‌ها، ورقه‌های نازک باریکه‌ها و تیغه از مواد پلاستیکی غیراسفنجی، (Foil-Film) مستحکم نشده، مطبق نشده، فاقد تکیه گاه یا جور نشده به طریق مشابه با مواد دیگر، از پلیمرهای پروپیلن	۴۸۷۹۴۱۷	۳۹۲۰۲۰
۲۳۶-	کف پوش های منگوله باف از سایر مواد نسجی که در جای دیگر گفته نشده	۸۸۷۷۱۹۶	۵۷۰۳۹۰
۱۱۶۲۹-	سایر لوله‌ها و پروفیل‌های توخالی (مثلاً، با درز جوش داده شده یا جوش داده نشده، پرچ شده یا به طریق مشابهی مسدود شده)، از آهن یا از فولاد از مقطع عرضی مربع یا مستطیل	۱۷۳۶۱۷۸	۷۳۰۶۶۱
۸۴۰-	از آهن یا فولاد گرم نورد شده ... با بلندی ۸۰ میلیمتر یا بیشتر ا پروفیل با مقطع	۲۳۹۱۹۰۰۹	۷۲۱۶۳۲
۱۱۲۱۴-	گرید لوله به صورت پودر	۱۶۳۳۹۵۶	۳۹۰۱۲۰
۳۶۴۱-	سیمان‌های پودر نشده موسوم به کلین کر	۴۶۸۷۸۱۴	۲۵۲۳۱۰
۱۰۰۹۸-	شیرینی همچین شکلات سفید (بدون کاکائو) که در جای دیگری مذکور نباشد	۱۶۸۳۴۴۱	۱۷۰۴۹۰
۸۶۹-	محصولات تخت نورد شده از آهن یا از فولادهای غیرممزوج، با پهنای ۶۰۰ میلیمتر یا بیشتر، گرم نورد شده، روکش نشده، آبکاری نشده و اندود نشده به ضخامت ۴/۷۵ میلیمتر یا بیشتر ولی از ۱۰ میلیمتر تجاوز نکند	۱۹۲۲۵۲۵۷	۷۲۰۸۵۲
۸۲۹۷-	کاشه برای دارو	۱۹۱۵۷۸۲	۱۹۰۵۹۰
۵۴۹۴-	ویفل ها و ویفرها	۲۸۳۵۳۶۲	۱۹۰۵۳۲
۳۵۹۲-	لوازم خانه‌داری و پاکیزگی که در جای دیگر مذکور نیست از مواد پلاستیکی	۴۲۹۹۵۲۲	۳۹۲۴۹۰
۱۶۳۹-	آهن یا فولاد تخت یا سردنورد شده به شکل طومار با پهنای حداقل و کمتر از ۱۳ mm به ضخامت حداقل ۶۰۰ mm	۸۰۵۷۵۸۷	۷۲۰۹۱۶
۳۵۹۸-	ظروف برای گازهای فشرده یا مایع شده از آهن یا از فولاد	۳۴۸۴۳۷۱	۷۳۱۱۰۰
۹۱۰-	در پنجره چارچوب و آستانه دراز آهن یا از فولاد	۱۳۰۱۵۵۹۷	۷۳۰۸۳۰
۳۱۹۶۵-	لباس‌های کش باف یا قلاب باف از سایر مواد نسجی غیر مذکور در جای دیگر	۳۰۹۲۳۶	۶۱۱۴۹۰
۱۰۷۸-	پوشش کف دیوار یا سقف از پلیمرهای کلروروئیل به شکل رول یا به شکل چهار گوش	۹۱۳۱۴۷۷	۳۹۱۸۱۰
۱۳۸۸۷-	استایلایزر	۶۹۶۴۶۶	۲۱۰۶۹۰

-۸۱۹۹	مخزن منبع... غیر از برای گاز (از آهن یا از فولاد بیش از ۳۰۰ لیتر	۱۰۹۵۳۹۹	۷۳۰۹۰۰
-۸۱۴۷	اجزا و قطعات جعبه‌دنده برای سواری کار وانت تراکتور کشاورزی	۱۱۰۱۶۰۴	۸۷۰۸۹۹
-۵۳۹۱	دارای بیش از ۵۵ درصد یا کمتر از ۸۰ درصد وزنی سیلیسیوم	۱۵۷۶۶۴۴	۷۲۰۲۲۱
-۸۴۷۶	کیسه کلوست	۹۹۰۵۹۴	۳۹۲۶۹۰
-۶۲۷۲	Metell آرد گندم یا آرد مخلوط گندم و چاودار متل	۱۲۸۴۸۳۱	۱۱۰۱۰۰
-۶۷۰۱	شامپوها	۱۰۱۷۰۹۱	۳۳۰۵۱۰
-۲۷۲۲	ظروف ملامین	۲۴۹۱۹۳۷	۳۹۲۴۱۰
-۱۵۲۳	جوال و کیسه برای بسته‌بندی کالا از نوار پلی اتیلن یا پلی پروپیلن یا همانند غیر مذکور در جای دیگر	۴۳۷۱۶۰۷	۶۳۰۵۳۳
-۳۳۴	۲. mm و ضخامت بیشتر از ۱۸۵۰ mm ورق آهن با عرض بیشتر از	۱۹۳۵۳۲۴۷	۷۲۰۸۵۴
-۱۲۷۴۷	ماشین‌های خرد کردن یا سائیدن خاک سنگ معدن و غیره	۵۰۵۳۹۴	۸۴۷۴۲۰
-۲۰۳۲	تجهیزات برای چوب بست زدن پشت‌دری ساختن یا شمع زدن از آهن یا فولاد	۲۵۲۵۰۱۴	۷۳۰۸۴۰
-۱۰۸۴	سنگ‌های (کلوخه‌های) آهن به هم فشرده شده و کنسانتره های آن	۴۷۱۴۱۱۶	۲۶۰۱۱۲
-۲۷۳۲	اجزاء و قطعات مبلی‌های مشمول ۰۳/۹۴	۱۸۵۷۵۸۰	۹۴۰۳۹۰
-۲۶۱	موم با گرید دارویی	۱۸۸۹۹۵۳۳	۲۷۱۲۲۰
-۴۱۸۷	سایر از نوع مورد استفاده برای سر میز (Glassware) ظروف شیشه‌ای ، تزئینات داخلی (Office) ، آشپزخانه، توالت، محل کار (Table) یا مقاصد مشابه (Indoor decoration)	۱۱۰۹۵۲۶	۷۰۱۳۴۹
-۱۱۶۸	محصولات تخت‌نورد شده از آهن یا از فولادهای غیر ممزوج، با پهنای ۶۰۰ میلیمتر یا بیشتر، گرم‌نورد شده، روکش نشده، آبکاری نشده و اندود نشده؛ به ضخامت بیشتر از ۱۰ میلیمتر	۳۸۳۷۰۶۹	۷۲۰۸۵۱
-۲۴۷۱	مفتول از مس تصفیه شده که بزرگترین بعد سطح مقطع عرضی آن بیش از ۶ میلیمتر باشد	۱۸۱۳۲۶۰	۷۴۰۸۱۱

۹ ظرفیت‌های تجاری ایران و ارمنستان در بخش خدمات

در بخش خدمات عمده خدمات مورد نیاز ارمنستان که اقدام به واردات آنها کرده تشکیل می‌شوند از: ۱- خدمات بازرگانی و تجاری ۲- خدمات بخش مسافری ۳- خدمات بخش حمل و نقل ۴- سایر خدمات کسب و کار

همانطور که مشاهده می شود عمده خدمات مورد نیاز این کشور از نوع خدمات تجاری و بازرگانی می باشند که فرصت بسیار خوبی برای شرکت های مدیریت صادرات^۱ EMC ایرانی و شرکت های حمل و نقل بین المللی برای ایجاد دفتر یا توسعه همکاری با این کشور فراهم کرده است. ارمنستان سالانه بیش از ۳۰ میلیون دلار خدمات حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات وارد می کند که برای شرکت های استارتاپی و دانش بنیان ایرانی فرصت بسیار مناسبی برای همکاری با این کشور وجود دارد. باتوجه به نیاز به باز سازی صنایع این کشور ارمنستان سال ۲۰۱۹ بیش از ۳ میلیون دلار خدمات بخش تعمیرات و نگهداری از کارخانه جات و صنایع وارد کرده است، که این مجموعه نیز فرصت خیلی خوبی برای شرکت های مهندسی مشاور و خدمات فنی و مهندسی ایرانی قرار خواهد داد.

۱۰ کانال های توزیع و فروش

کانال های توزیع داخلی ارمنستان برای کشوری کوچک و با جمعیت کم و بازا کوچک کفایت می کند. امکانات اصلی ذخیره سازی، انبارداری و شرکت های عمده فروشی در ایروان استقرار دارند که مرکز توزیع داخلی است. اغلب عملیات عمده فروشی و خرده فروشی درهم ادغام شده اند. برندهای مشهور در بازار حضور دارند و مردم آن ها را می شناسند. شرکت های حمل و نقل داخلی و خارجی سیستم مناسبی برای حمل کالاها ایجاد کرده اند. درحالی که بسته بودن مرز با ترکیه و آذربایجان موجب محدودیت مسیره های واردات و صادرات و افزایش هزینه های حمل و نقل شده است. تولید کنندگان، وارد کنندگان و شرکت های حمل و نقل مسیره های حمل و نقل دیگری به ویژه از طریق گرجستان و ایران مورد استفاده قرار می دهند که گران تر است. کالاها از اروپا و سایر مناطق و یا به مقصد آن کشورها از طریق دو بندر پوتی و باتومی گرجستان در دریای سیاه جابه جا می شود.

۱۱ تبلیغات تجاری

برای تبلیغات از رادیو، تلویزیون و رسانه های چاپی استفاده می شود و در سال های اخیر تبلیغات بر روی بدنه اتوبوس های عمومی و بیلبوردها و استندهای شیشه ای و پوسترهای ثابت و متحرک نیز استفاده می شود. تلویزیون ها بخش زیادی از سهم بازار تبلیغات را در اختیار دارند. تبلیغات را می توان از طریق شرکت های تبلیغاتی محلی یا

^۱ Export management company

مستقیم با ایستگاه‌های رادیو و تلویزیون و با مطبوعات هماهنگ و سازمان‌دهی کرد. قانون تبلیغات در سال ۱۹۹۶ در ارمنستان به تصویب رسید که ضوابط و اصول تبلیغات، از جمله استفاده اجباری از زبان ارمنی (زبان رسمی کشور) را در تبلیغ مشخص کرده است. متن نوشته به زبان ارمنی ممکن است همراه با متن زبان خارجی نمایش داده شود، به شرط اینکه حروف متن خارجی ریزتر از زبان ارمنی باشد. این شرط در مورد روزنامه و نشریات خاص و علائم تجاری که به زبان‌های خارجی چاپ یا منتشر می‌شود، اعمال نمی‌شود. بر اساس قانون ارمنستان، تبلیغ می‌تواند مشمول حق انحصاری اثر کپی‌رایت باشد. برای تبلیغ داروها، تجهیزات پزشکی یا روش‌های درمانی دریافت مجوز از وزارت بهداشت الزامی است. تبلیغات در خصوص تأثیرات محرک یا آرام‌بخش الکل و سیگار ممنوع است. تبلیغ برای اسلحه (به جز موارد ورزشی و شکار) ممنوع است. تبلیغات گمراه‌کننده یا نادرست ممنوع است و بر اساس قانون مدنی، اشخاص حقیقی یا حقوقی که حقوق آنان در نتیجه تبلیغات گمراه‌کننده و نادرست نقض شده می‌توانند اقامه دعوا کنند.

۱۲ رفتار مصرف‌کننده

مصرف‌کننده ارمنی بسیار به قیمت حساس است اما مشتاق است که بتواند از بین چندین محصول یکی را انتخاب کند. کالاهای خارجی و نام تجاری برای چنین مصرف‌کننده‌ای بسیار جذاب است. تقریباً یک سوم ساکنان ارمنی وضعیت معیشتی مناسبی نداشته و به سختی زندگی می‌کنند. بعلاوه، هزینه مواد غذایی بخش مهمی از مصرف خصوصی را به خود اختصاص می‌دهد، زیرا دستمزدها نسبتاً کم است (۱،۴۲٪ هزینه اسمی ماهانه با ۳۸/۹ دلار آمریکا). کد جدید مالیاتی این کشور که از ژانویه ۲۰۱۸ به اجرا درآمد، مالیات‌های غیرمستقیم برای سوخت، دخانیات و الکل و همچنین مالیات بر درآمد بالاتر را وضع کرد. این اصلاحات احتمالاً در هزینه‌های مصرف‌کنندگان در طول سال تأثیرگذار است و قبلاً با واکنش شدید مصرف‌کنندگان روبرو شده است. قیمت‌ها عمدتاً به وسیله عرضه و تقاضا تعیین می‌شود و کسانی که می‌خواهند وارد بازار شوند هنگام تصمیم‌گیری در خصوص قیمت‌ها باید مسائل زیر را در نظر داشته باشند:

- قدرت خرید پایین مردم
- هزینه حمل و نقل بالا

- مالیات بر ارزش افزوده به میزان ۲۰ درصد
 - نبود رقابت یا محصولات تولید داخل در بسیاری از زمینه‌ها
- بازار ارمنستان نسبت به قیمت‌ها بسیار حساس است و مردم کمترین تفاوت قیمت برندهای مختلف را تشخیص می‌دهند. اقلام گران‌قیمت مثل خودرو یا آپارتمان، معمولاً به دلار قیمت‌گذاری و دادوستد می‌شود، اما در سال‌های اخیر با تقویت ارزش درام ارمنستان در مقابل دلار آمریکا این گرایش روند نزولی پیدا کرده است.

۱۳ آداب تجارت با ارمنستان

فروش کالا به مردمانی که متعلق به آنسوی مرزها بوده، فرهنگ متفاوتی داشته و آداب منحصر به فردی برای ارتباط دارند، درگرو استفاده از دانش روز برای شناسایی و تحلیل فرهنگ کشور هدف می‌باشد. بدین صورت که پیش از صادرات کالا باید، محیط اقتصادی کشور هدف را بررسی، فرهنگشان را زیر ذره بین برد، قوانینشان را از نظر گذرانند، روابط سیاسی دو کشور را موشکافی کرد، رفتار خریداران را رصد نمود، سبک زندگی در کشور مقصد را مورد مطالعه قرار داد، علایقشان را اندازه گرفت و در نهایت نیازشان را برآورده نمود. برای موفقیت هرچه بیشتر در کشور ارمنستان نیز باید نکاتی را رعایت نمود، که عبارتند از:

- ✓ ارمنی‌ها در جلسات شان پیش از اینکه شما خودتان را معرفی کنید، آنها شما را به بقیه افراد در جلسه معرفی می‌کنند. در ارمنستان، یک نام به ترتیب در سه قسمت عنوان، نام خانوادگی و اسم کوچک آورده می‌شود.
- ✓ برای هر جلسه از پیش تعیین شده‌ای از مهمان انتظار می‌رود تا به موقع حاضر شود؛ گرچه برای میزبان عادی است که شما را اندکی منتظر بگذارد.
- ✓ وقفه در جلسات امری عادی است، بنابراین نباید از این موضوع آزرده خاطر شوید. سعی کنید این فضاهای خالی را با یک گپ کوتاه پر کنید، ارمنی‌ها به بحث در مورد ورزش، تاریخ، غذا و حتی آب و هوا اشتیاق نشان می‌دهند. اما از صحبت پیرامون سیاست و مذهب اجتناب کنید.
- ✓ لباس‌های مناسب برای ملاقات‌های تجاری در ارمنستان، محافظه کارانه است. لباس قابل قبول برای آقایان کت و شلوار و کراوات تیره است و برای خانم‌ها یک کت و شلوار رسمی با کیفیت بالا و دامن تا زانو در

رنگ های تیره. زنان ارمنستان برای لباس پوشیدن بسیار ارزش قائل هستند. لباس روزمره به طور معمول برای جلسات کاری قابل قبول نیست.

✓ نکته مهم در جلسات تجاری ساختن روابط شخصی است. به طور کلی، ارمنی ها دوستانه و ارتباط گرا هستند و پروتکل این است که شما اجازه دهید یک ارمنی مکالمه را شروع و پایان دهد. چانه زنی قابل قبول است، اما همیشه در مذاکرات مطلوب نیست. ارمنی ها نسبت به "نه" حساس هستند، بنابراین سعی کنید کمی رک بودن خود را کنار بگذارید و در طول جلسه از بروز احساسات شدید خودداری کنید. اخذ تصمیمات معمولاً فوری نیستند، پس توقع بازخورد سریع نداشته باشید.

✓ هنگام هدیه دادن، بهتر است هدیه بسته بندی شده باشد. هدایای اداری مانند ست خودکار و... بهترین انتخاب هستند. اگر هدیه ای به شما هدیه داده می شود، آن را در جمع باز نکنید.

✓ بهتر است دعوت به خانه شخص مقابل پذیرفته شود، زیرا امتناع از این کار ممکن است باعث ناراحتی شود.

۱۴ فرصت های تجارت با کشور ارمنستان

۱. امکان گشایش ال سی برای تجار ایران و ارمنستان

۲. تحریم کالاهای ترکیه در ارمنستان به عنوان یک فرصت برای ایجاد جهش در روابط تجاری ایران و ارمنستان (مراجعه به لیست کالاهای موقت تحریم شده وارداتی ارمنستان از ترکیه، در وبسایت اتاق بازرگانی اصفهان)

۳. امکان بهره برداری از موافقت نامه تجارت ترجیحی اوراسیا، ارمنستان دروازه ورود به سایر کشورهای حوزه اوراسیا برای شورمان

۴. مقررات تجاری در کشور ارمنستان اجازه می دهد تا اگر ۳۰ تا ۵۰ درصد از عملیات تکمیلی کالایی در این کشور انجام شود، صادرات مجدد محصول نهایی آن به سهولت از ارمنستان به سایر کشورهای جهان و منطقه صادر شود.

۵. سرمایه گذاری در ارمنستان سود زیادی را عاید سرمایه گذاران می کند زیرا تعرفه ۴ درصدی این کشور با بسیاری از کشورهای جهان زمینه مناسبی برای سرمایه گذاری و صادرات کالا از ارمنستان به اروپا و کانادا است.

۶. قیمت برخی از محصولات ایرانی از جمله لوازم خانگی یک چهارم محصولات کره ای است، این مزیت بزرگی است که ما بتوانیم در بازار ارمنستان با عرضه پوشاک، کیف و کفش، لوازم الکترونیکی، مصنوعات چوبی، مبلمان و لوازم خانگی حضور جدی داشته باشیم.

۷. دو استان آذربایجان شرقی و اردبیل با ارمنستان هم‌مرز هستند. بازرگانان، تجار و مسافران می‌توانند از طریق گمرک نوردوز با این کشور ارتباط داشته باشند. این گمرک در حدود ۶۰ کیلومتری شهر جلفا قرار دارد.